

Koronavirus

Koronaepidemian vaikutukset hyvinvointiin, palveluihin ja talouteen

THL:n seurantaraportti, viikot 43–44/2020,
4.11.2020

THL seuraa tiiviisti epidemiatilanteen kehittymistä. Koronavirustartuntojen määrä on kasvanut merkittävästi. [Lisää koronaepidemian tilannekatsauksessa](#)

[Lisää voimassa olevista rajoituksista valtioneuvoston verkkosivuilla](#)

[Alueellisista rajoituksista aluehallintoviraston verkkosivulla](#). Alueellisista suosituksista ja rajoituksista on tietoa myös sairaanhoitopiirien verkkosivuilla.

Tässä seurantaraportissa kerrotaan:

- Lomautetut
- Suomalaisten koronaan liittyvän tiedon tarve hieman vähentynyt syksyn alusta
- Koronakriisin vaikutuksista tietoa saaneiden osuus on pienempi syksyllä kuin keväällä 2020
- Merkittäviä muutoksia koetussa viranomaisten koronakriisin viestinnässä kevästä syksyyn
- Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020
- Perusterveydenhuollon käynnit ammattiryhmittäin osin jo palautuneet koronaepidemiaa edeltävälle tasolle
- Potilastiedon arkistoon rekisteröidään uusia asiakirjoja ja palvelutapahtumia alkuvuoden tasolla
- Kelan etuuksien hakemusmäärät ovat viikolla 44 lähellä viime vuoden tasoa
- Nollalinjan puhelumäärät nousussa, turvakotien käyttöaste vähentynyt
- Poliisin kotihälytystehtävien määrissä lievää nousua syyskuukausina
- Koronavilkku: yli 2,5 miljoonaa latausten maailmanennätys?

Viikkoraportin tietoja julkaistaan myös verkkosivulla: thl.fi/koronanvaikutukset

[Katso aiemmat seurantaraportit täältä](#)

Viikkoraportin ovat toimittaneet:

Juha Honkatukia, tutkimuspäällikkö, THL
Vuokko Härmä, erikoissuunnittelija, THL
Vesa Jormanainen, johtava asiantuntija, THL
Laura Kestilä, tutkimuspäällikkö, THL
Pekka Rissanen, tietoylijohtaja, THL

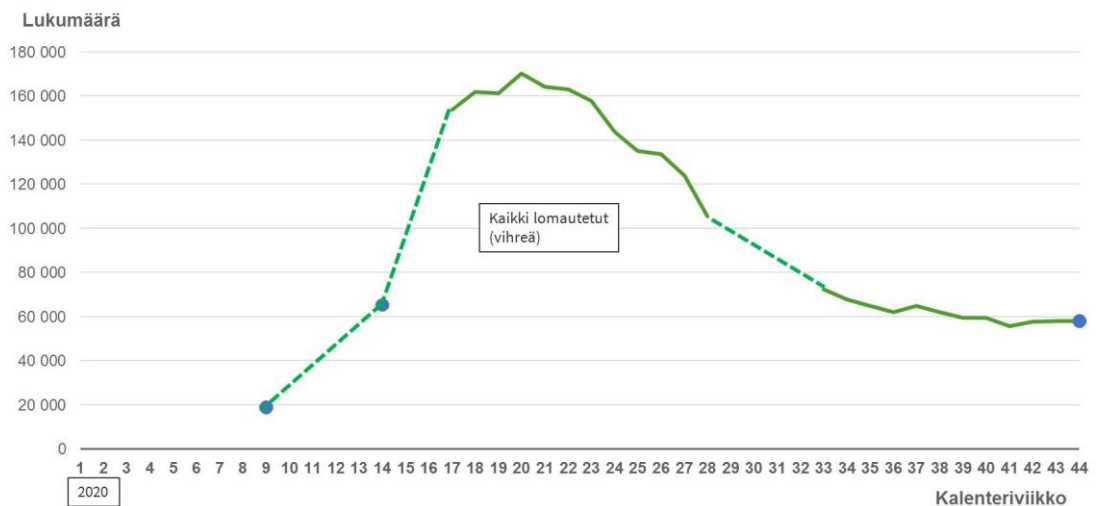
Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@thl.fi.

Väestön terveys, hyvinvointi ja elinolot

Lomautetut

Juha Honkatukia ja Laura Kestilä

Lomautettujen määrä oli laskussa lokakuun alkuun saakka, jolloin lomautettujen kokonaismäärä oli noin 56 000. Lokakuun aikana lomautettujen määrä lisääntyi hieman. Eniten lomautettujen määrä on kasvanut palvelu- ja asiantuntija-ammateissa sekä rakentamisessa. Työttömien määrä kasvoi kevään ja kesän aikana kaikkiaan noin kahdellakymmenellä tuhannella, ja näyttää siltä, että poikkeusolot näkyivät enemmän lomautuksina kuin työttömyytenä. Syyskuun aikana työttömien määrä kasvoi kuitenkin enemmän kuin koko alkuvuonna, noin 23 000:lla.

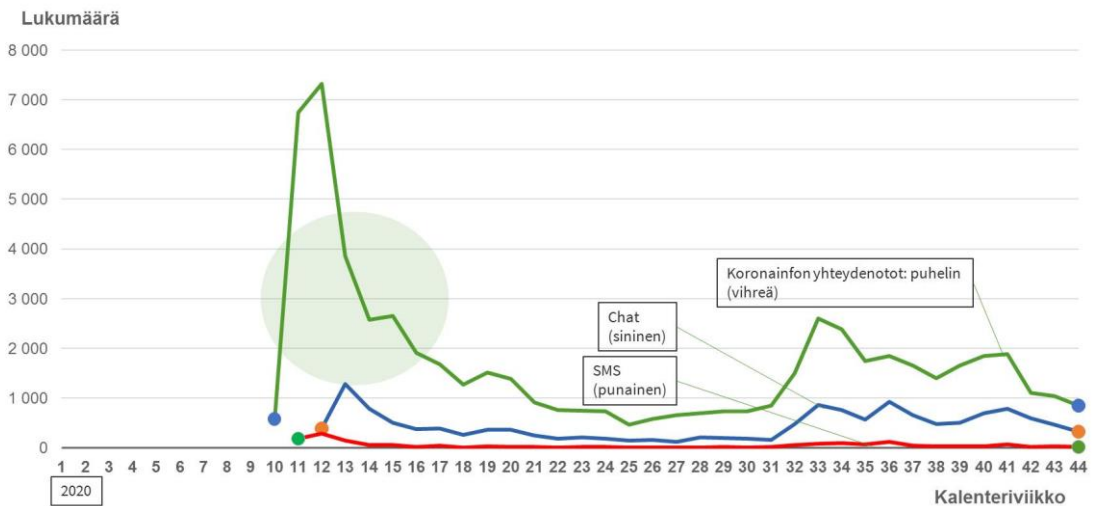
Kuvio: Kaikkien lomautettujen lukumäärä viikoilla 9–44. Lähde: TEM. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Väestön neuvonta ja ohjaus

Suomalaisten koronaan liittyvän tiedon tarve hieman vähentynyt syksyn alusta

Marko Lähteenmäki, Minna Kuitunen ja Anna-Leena Lohiniva

Suomalaisten korona-epidemiaan liittyvien yhteydenottojen määrä Digi- ja väestötietoviraston koronaneuvontaan oli keväällä suurimmillaan viikolla 12, jolloin yhteydenottoja oli yhteensä lähes 8000. Tämän jälkeen yhteydenottojen määrä väheni ja vakiintui kesä-heinäkuussa uudelle tasolle. Elokuussa yhteydenottojen määrä lisääntyi uudelleen selvästi ja oli korkeimmillaan viikolla 33. Sen jälkeen tiedon tarve on taas hieman vähentynyt ja viikolla 44 yhteydenottoja oli yhteensä noin 1200.

Kuvio: Yhteydenotot puhelimitse, chat-viestillä ja tekstiviestillä (SMS) Digi- ja väestötietoviraston koronaneuvontaan viikoilla 10–44. Lähde: Digi- ja väestötietovirasto. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

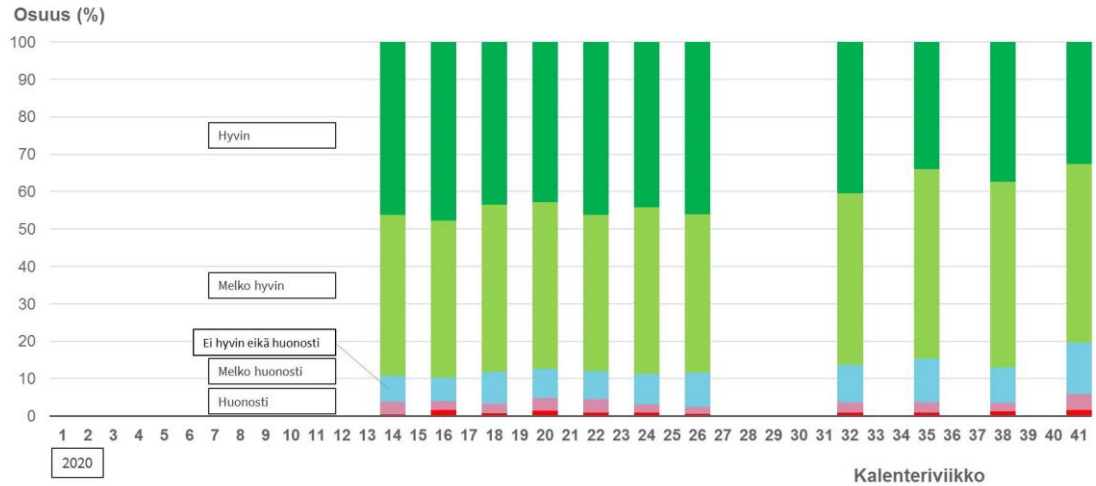
Digi- ja väestötietoviraston palvelukanavissa kysyttiin viikoilla 43–44 muun muassa:

- Erilaisia oireita/fluussaa ja mitä pitää tehdä (Omaolo oirearvio ja terveysneuvonta terveydenhuollosta), lähipiirin oireet ja toiminta
- Yleistä viruksesta, oireet, itämisaika, leviäminen, tartuntatilanne Suomessa
- Altistuminen, tartunta
- Testit, luotettavuus, hinta
- Karanteeni, omaehtoinen karanteeni
- Maskit ja niiden käyttö
- Maahantulo, työmatkaliikenne
- Ravintolarajoitukset ja suositukset
- Lapsen sairastuminen
- Kokoontumisrajoitukset, juhlien järjestäminen
- Riskiryhmien tapaaminen
- Koronavilkku
 - Altistusilmoitukset, mitä tehdä
 - Teknisiä ongelmia (eri laitteet, asennukset)
 - Sovelluksen tarkistukset ja päivitykset
 - Ei ole saanut koodia terveydenhuollolta

[Thl.fi-verkkosivujen koronasisältöjen käytön reaaliaikainen trendi](#)

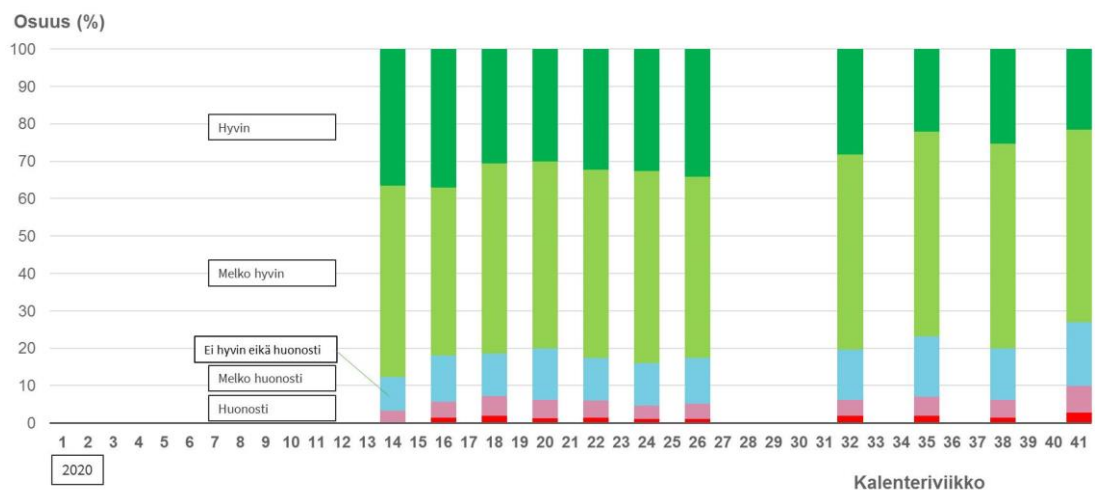
Koronakriisin vaikutuksista tietoa saaneiden osuus on pienempi syksyllä kuin keväällä 2020

Vesa Jormanainen

Kuvio: Kuinka hyvin vastaaja on saanut tietoa koronakriisin vaikutuksista omaan arkeensa (prosenttia), viikot 1–41 vuonna 2020. Lähde: Valtioneuvoston kanslia ja Tilastokeskus, Kansalaispulssi. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Väestön Kansalaispulssi -haastattelututkimusten mukaan melko hyvin tai hyvin arkeensa tietoa koronakriisistä saaneiden määrä on vähentynyt kevään noin 90 prosentin osuudesta 80 prosenttiin viikolla 41 (7.12.10.2020). Hyvin tietoa arkeensa saaneiden osuus väheni kevään yli 40 prosentista runsaaseen 30 prosenttiin lokakuun alussa. Samaan aikaan ei hyvin eikä huonosti vastaajien osuus on kaksinkertaistunut 6–7 prosentista lähes 14 prosenttiin. Melko huonosti tai huonosti arkeensa tietoa saaneita oli noin 6 prosenttia lokakuun alussa, kun osuus oli alle 4 prosenttia keväällä.

Kuvio: Kuinka hyvin vastaaja on saanut tietoa koronakriisin vaikutuksista yhteiskunnan tilanteeseen (prosenttia), viikot 1–41 vuonna 2020. Lähde: Valtioneuvoston kanslia ja Tilastokeskus, Kansalaispulssi. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Tietoa koronaviruksen vaikutuksista yhteiskunnan tilanteeseen melko hyvin tai hyvin saaneiden osuuksissa on tapahtunut samansuuntaisia muutoksia kuin edellä. Hyvin tietoa saaneiden osuus on laskenut yli 35 prosentista runsaaseen 20 prosenttiin lokakuun alussa. Melko hyvin tietoa saaneiden osuus on sen sijaan säilynyt noin 50 prosentin tasolla. Tietoa ei hyvin eikä huonosti saaneiden osuus on kasvanut 9 prosentista alussa 17 prosenttiin lokakuun alkuun mennessä. Tietoa koronaviruksen vaikutuksista yhteiskunnan tilanteeseen melko huonosti tai huonosti saaneiden osuus oli 3–6 prosenttia keväällä, kun osuus oli jo lähes 9 prosenttia lokakuun alussa.

Merkittäviä muutoksia koetussa viranomaisten koronaviruksen viestinnässä kevästä syksyyn

Vesa Jormanainen

Kansalaispulssin kierros	Tasapuolisuus (%)	Luotettavuus (%)	Oikeellisuus (%)	Selkeys (%)	Raportoinnin nopeus (%)	Avoimuus (%)
I (2.–5.4.2020)	78,0	81,8	79,8	78,1	62,4	71,9
III (29.4.–3.5.2020)	69,9	74,9	71,4	73,9	61,8	68,3
V (28.–31.5.2020)	67,6	69,0	70,1	64,8	63,6	63,4
VII (25.–28.6.2020)	68,3	72,2	69,5	67,7	69,1	67,5
VIII (6.–9.8.2020)	68,6	75,1	74,3	68,1	59,4	63,9
IX (26.–31.8.2020)	57,1	60,6	57,5	56,6	57,3	59,0
X (15.–21.9.2020)	66,1	70,9	67,5	62,1	57,6	63,1
XI (7.–12.10.2020)	57,6	59,2	57,5	51,1	53,4	56,3

Kuvio: Kuinka ominaisuudet kuvaavat viranomaisten viestintää koronaviruksessa (melko hyvin tai hyvin osuudet, prosenttia), viikot 1–41 vuonna 2020. Lähde: Valtioneuvoston kanslia ja Tilastokeskus, Kansalaispulssi. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Väestön Kansalaispulssi -haastattelututkimuksessa on kysytty myös sitä, kuinka hyvin tietyt ominaisuudet kuvaavat viranomaisten viestintää koronaviruksesta. Vastaukset on pyydetty ilmoittamaan 5-portaisella asteikolla (hyvin, melko hyvin, ei hyvin eikä huonosti, melko huonosti ja huonosti) tai vaihtoehdolla en osaa sanoa. Viranomaisilla kyselyssä tarkoitetaan hallitusta ja ministeriöitä sekä muita viranomaisia kuten THL ja poliisi. Viestintää kuvaavat ominaisuudet ovat: tasapuolisuus, luotettavuus, oikeellisuus, selkeys, reagoinnin nopeus ja avoimuus.

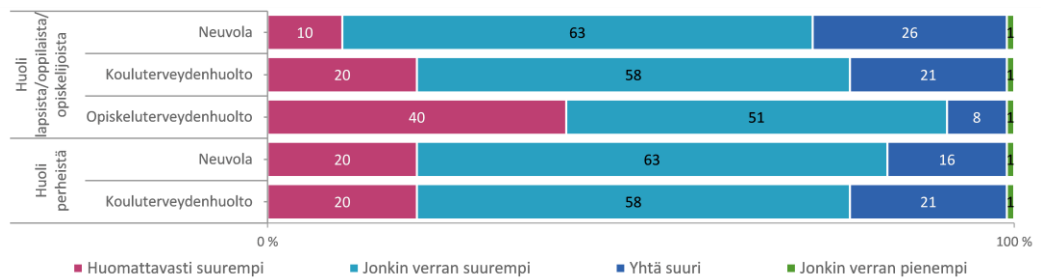
Melko hyvin tai hyvin ominaisuudet kuvasivat viranomaisten viestintää 70–80 prosentissa vastauksista, kun osuus oli 51–59 prosenttia lokakuun alussa. Vähennys oli pienin (noin 10 prosenttiyksikköä) raportoinnin nopeuden ja suurin (yli 25 prosenttiyksikköä) selkeyden ominaisuuksien kokemuksissa. Melko hyvin tai hyvin vastausosuudet vähenivät selvästi elokuun puolivälin jälkeen, lukuun ottamatta raportoinnin nopeutta ja avoimuutta.

Palvelut ja etuudet

Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020

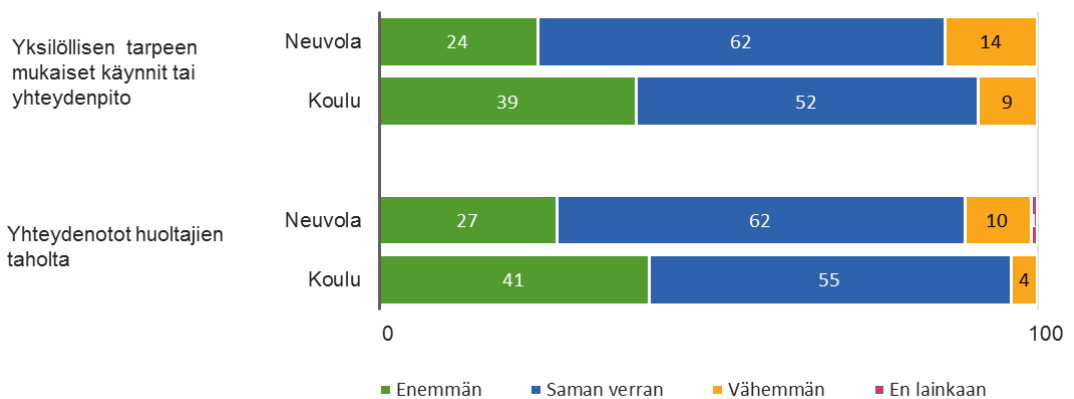
Tuovi Hakulinen ja kirjoittajaryhmä

Tukea tarvitsevien asiakkaiden määrä on kasvanut äitiys- ja lastenneuvolassa, koulu- ja opiskelu-terveydenhuollossa sekä lapsiperheiden sosiaalipalveluissa ja lastensuojelussa, selviää THL:n tuoreesta tilannekuvasta. Neuvolan sekä koulu- ja opiskelu-terveydenhuollon toimijoiden huoli lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden sekä perheiden hyvinvointiin liittyvistä asioista on syksyllä 2020 selvästi suurempaa kuin vuotta aikaisemmin. Erityisesti tämä tulee esiin opiskelu-terveydenhuollon toimijoiden kohdalla.

Kuvio: Lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja perheiden hyvinvointiin liittyvän huolen määrä ammattilaisilla syksyllä 2020 verrattuna vuoteen 2019. Osuuksina (%) neuvolassa (n=369–371) tai kouluterveydenhuollossa (n=348–349) syksyllä 2020 työskennelleistä tai opiskelu-terveydenhuollon kyselyyn vastanneista (n=132). Lähde: Hakulinen ym. 2020.

Korona-aika on lisännyt neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa toimivien terveydenhoitajien ajankäyttöä yksilöllisen tarpeen mukaisiin käynteihin ja yhteydenpitoon. Myös vanhempien yhteydenottoihin kului enemmän työaika verrattuna vastaavaan ajankohtaan 2019.

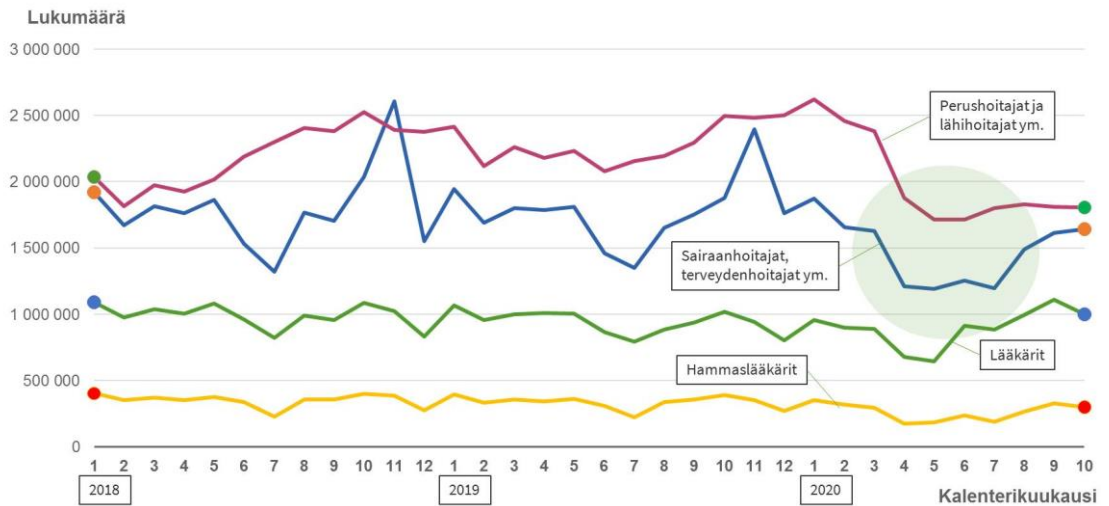

Kuvio: Yksilöllisen tarpeen mukaisiin käynteihin tai yhteydenpitoon sekä huoltajien yhteydenottoihin syksyllä 2020 käytetty työaika verrattuna vastaavaan ajankohtaan 2019 osuuksina terveydenhoitajista. Neuvola: N = 269–339, Kouluterveydenhuolto: N = 326–339. Lähde: Hakulinen ym. 2020.

Lisää tietoa julkaisussa ["Pahin syksy ikinä" Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020](#) ja [tiedotteessa](#).

Perusterveydenhuollon käynnit ammattiryhmittäin osin jo palautuneet koronaepidemiaa edeltävälle tasolle

Vesa Jormanainen ja Juliaana Nauha

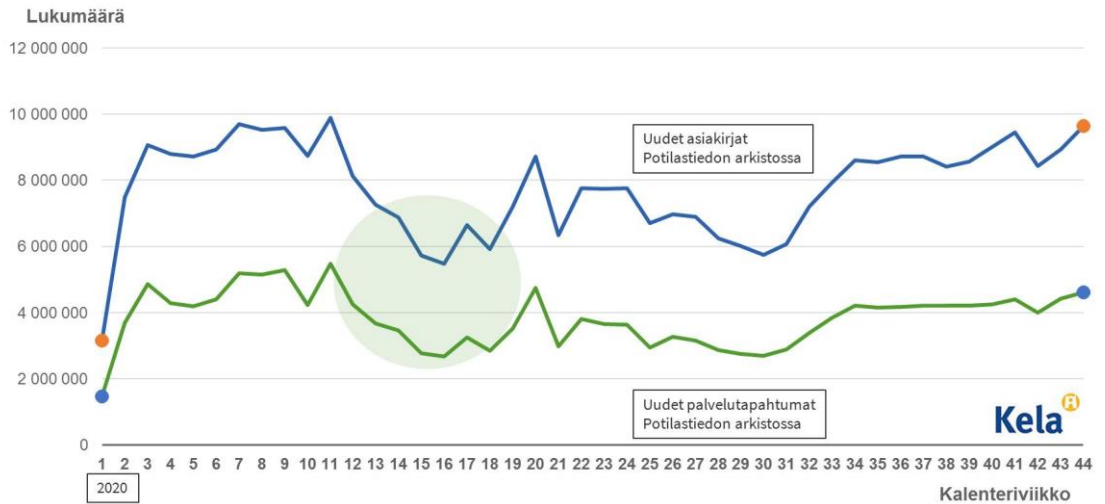

Kuvio: Perusterveydenhuollon avoterveydenhuollon käynnit ammattiryhmittäin kuukausittain vuosina 2018–2020. Lähde: THL, Avohilmo. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Perusterveydenhuollon (terveyskeskusten) avoterveydenhuollon käynneissä ammattiryhmittäin tapahtui useita muutoksia vuonna 2020 edellisvuosiin verrattuna. Koronaepidemian ensimmäisen vaiheen aikana maaliskuu-kesäkuussa käyntimäärät vähenivät käytännössä kaikissa ammattiryhmissä. Väheneminen oli suurin hoitajilla, mutta vähenemistä tapahtui myös hammaslääkäreiden ja lääkäreiden käynneissä. Kesän jälkeen koronaepidemian toisen vaiheen käynnistyttyä avoterveydenhuollon käynnit ovat vähitellen palautuneet koronaepidemiaa edeltävälle tasolle hammaslääkäreiden, lääkäreiden sekä sairaan- ja terveydenhoitajien osalta. Erityisesti perus- ja lähihoitajien käynnit näyttäsivät edelleen jatkavan uudella ja koronaepidemian alusta alkaneella, merkittävästi pienempien käyntimäärien tasolla verrattuna epidemiaa edeltäviin kuukausiin ja vuosiin.

Potilastiedon arkistoon rekisteröidään uusia asiakirjoja ja palvelutapahtumia alkuvuoden tasolla

Vesa Jormanainen, Tommi Kulmala, Ari Helin ja Taina Sairanen

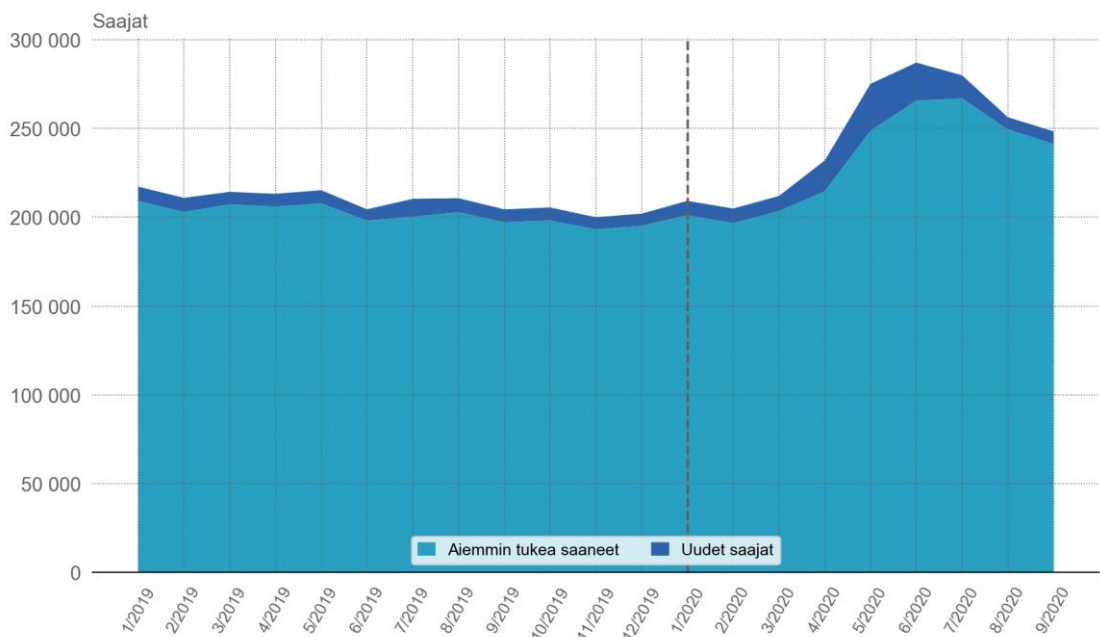
Kuvio: Uudet asiakirjat ja palvelutapahtumat Potilastiedon arkistossa viikoilla 1–44 vuonna 2020. Lähde: THL ja Kela, Kanta-palvelut. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Kelan etuuksien hakemusmäärät ovat viikolla 44 lähellä viime vuoden tasoa

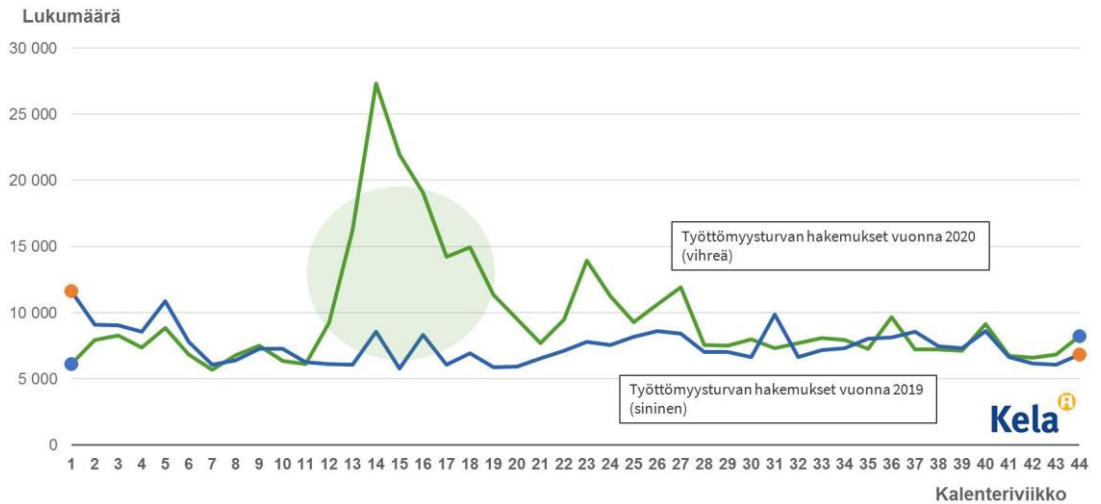
Vuokko Härmä ja Laura Kestilä

Koronaepidemia ja siihen liittyvät rajoitustoimet vaikuttavat monien ihmisten toimeentuloon. Kela vastaa Suomessa asuvien henkilöiden perusturvasta ja on epidemian myötä varautunut kasvaviin hakemusmääriin. Kela tuottaa seurantatietoa [verkkosivulle](#) koronan vaikutuksia etuushakemusten ja etuuksien saajien määriä viikko- ja kuukausitasolla vertaillen vuoteen 2019. Työttömyysturvaa saaneiden määrät lähtivät keväällä nousuun ja olivat korkeimmillaan kesäkuussa. Heinäkuun jälkeen määrät ovat olleen laskusuunnassa.

Työttömyysturvan saajat 2019 - 2020 . Lähde: Kela

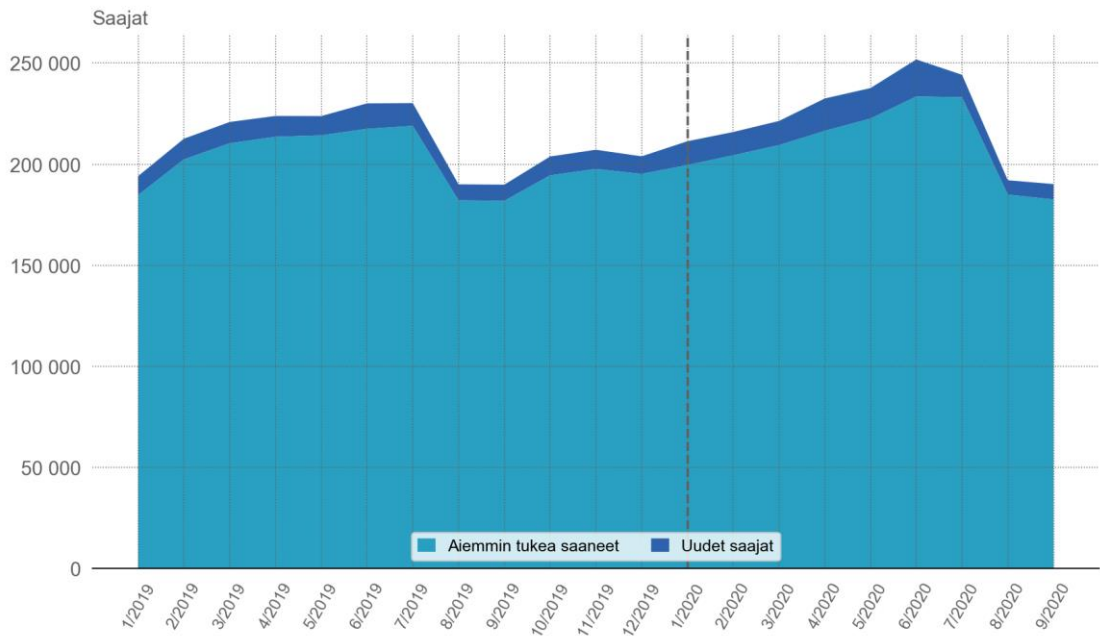
Kuvio: Työttömyysturvaa saaneiden määrä (aiemmin tukea saaneet ja uudet saajat) kuukausittain vuosina 2019–2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

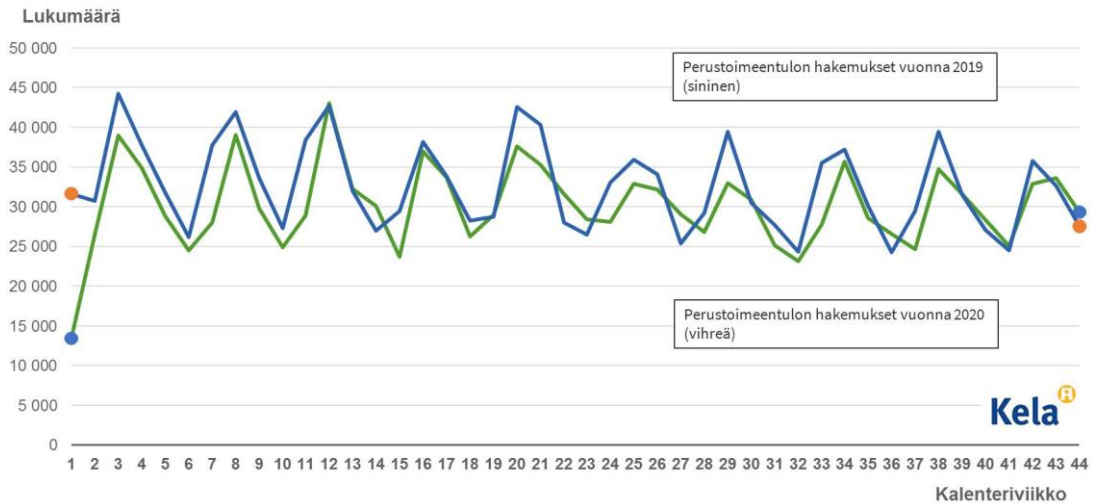
Kuvio: Työttömyysturvan hakemusten määrä viikoilla 1–44 vuosina 2019–2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Kelan tietojen mukaan perustoimeentulotuen saajamäärät kasvoivat kevään ja alkukesän aikana edellisvuoteen verrattuna. Elo-syyskuussa perustoimeentulotuen saajien määrä pysytteli tavallista matalammalla, mikä johtuu Kelan arvioin mukaan syksyn veronpalautuksista. Perustoimeentulotuen hakemusmäärät ovat pysytelleet hyvin lähellä viime vuoden tasoa ja niissä on ollut normaalia viikoittaista vaihtelua.

Perustoimeentulotuen saajat 2019-2020. Lähde: Kela

Kuvio: Perustoimeentulotukea saaneiden määrä (aiemmin tukea saaneet ja uudet saajat) kuukausittain vuosina 2019–2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020

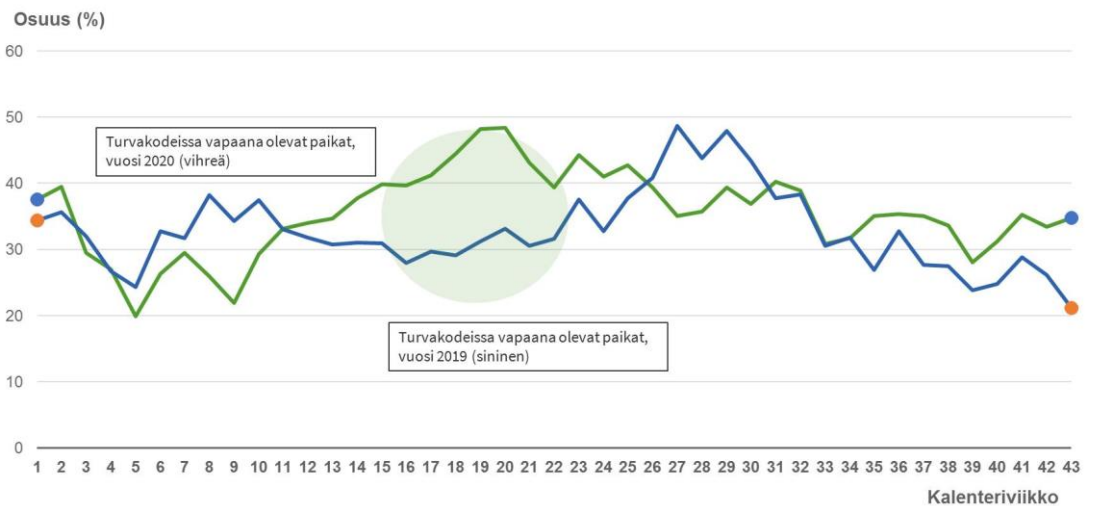

Kuvio: Perustoimeentulon hakemusten määrä viikoilla 1–44 vuosina 2019–2020. Lähde: Kela. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Nollalinjan puhelumäärät nousussa, turvakotien käyttöaste vähentynyt

Joonas Peltonen, Elisa Niklander ja Vuokko Härmä

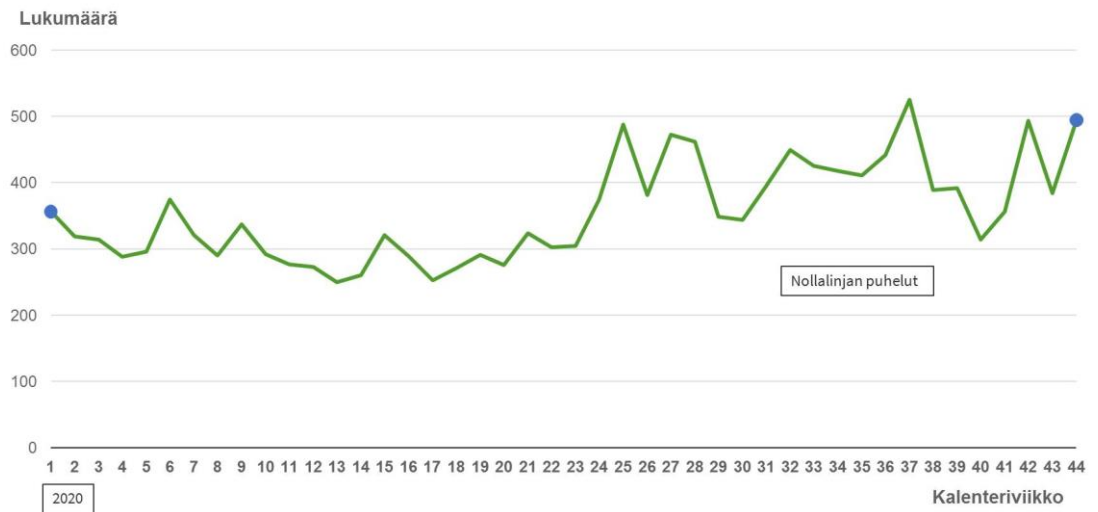
Lähisuhdeväkivaltaa kokeneille suunnatut Nollalinja-puhelinpalvelu ja turvakodit palvelevat ympäri vuorokauden myös poikkeusolojen aikana. Lähisuhdeväkivallan esiintymisestä koronaviruksen aikana on käyty keskustelua, onko lähisuhdeväkivalta lisääntynyt, onko korona vaikuttanut esiintymiseen ja palveluiden käyttöön.

Kuvio: Turvakodeissa keskimäärin vapaana olevat paikat viikoilla 1–43 vuosina 2019–2020. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Turvakotien käyttöaste vähentyi selvästi kevään 2020 koronaepidemian aikana ja Nollalinjan puheluiden määrässä oli havaittavissa pientä laskua. Syksyn aikana näkyy vapaita paikkoja edellisvuotta

enemmän, mutta on kuitenkin huomioitava, että turvakotien ja perhepaikkojen määrät ovat lisääntyneet edellisvuodesta.

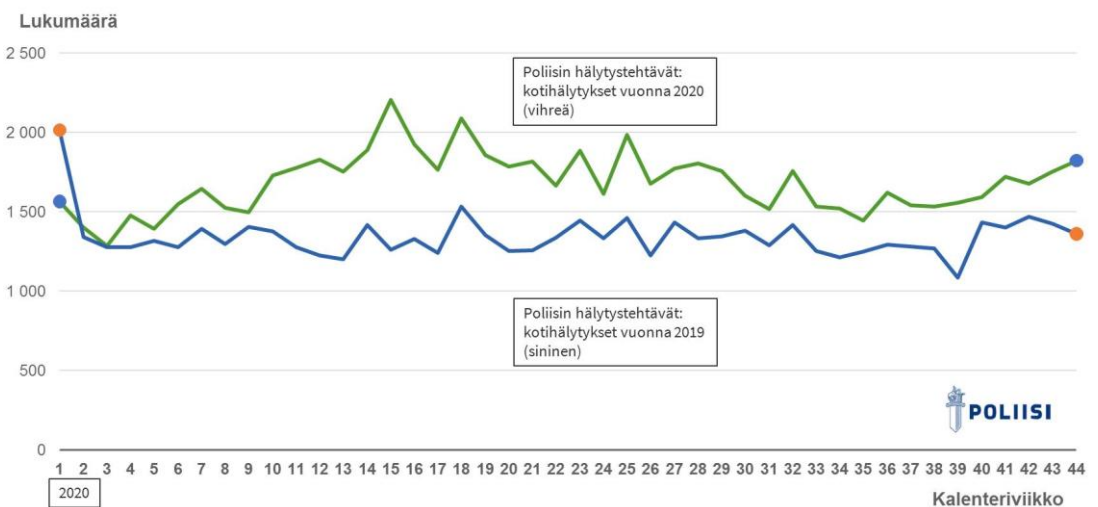
Kuvio: Nollalinjan puhelut viikoilla 1–44 vuonna 2020. Lähde: THL, Nollalinja. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Nollalinjan auttavaan puhelimeen soitettujen puheluiden määrät laskivat elo-syyskuussa kesän ennätysmääristä. Puhelujen määrät lähtivät uudelleen nousuun lokakuussa.

Poliisin kotihälytystehtävien määrissä lievää nousua syyskuukausina

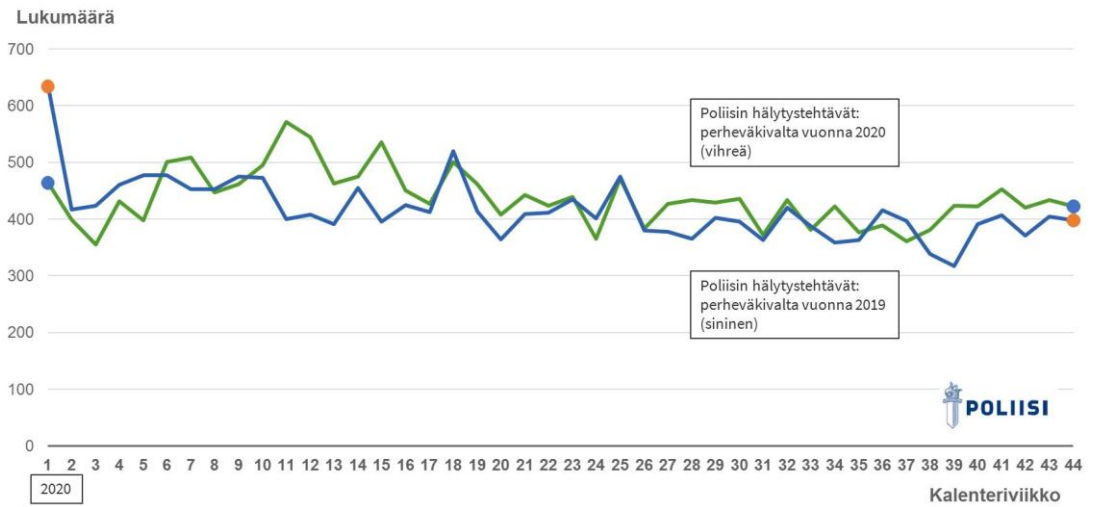
Jari Sundelin ja Vuokko Härmä

Poliisille tulleiden kotihälytystehtävien määrät nousivat jo alkuvuoden aikana edellisvuotta korkeammalle tasolle. Kevään rajoitustoimien aikana hälytysmäärissä on havaittavissa suurta kasvua etenkin viikkojen 14–15 aikana. Syksyllä hälytysmäärät ovat lähteneet uudelleen kasvuun.

Kuvio: Poliisin hälytystehtävät kotihälytyksen takia viikoilla 1–44 vuosina 2019–2020. Lähde: Poliisihallitus. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Hälytystehtävät liittyen perheväkivaltaan nousivat kevään rajoitustoimien aikana, mutta laskivat kesällä ja alkusyksyllä edellisvuoden tasolle. Syksyn mittaan hälytystehtävien määrä on taas lisääntynyt.

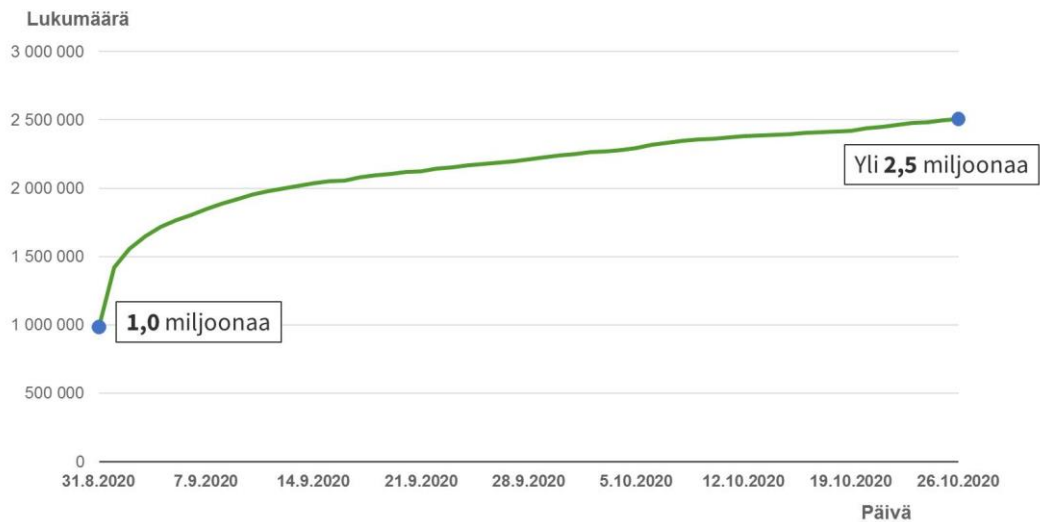

Kuvio: Poliisin hälytystehtävät perheväkivallan takia viikoilla 1–44 vuosina 2019–2020. Lähde: Poliisihallitus. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Lääkinnälliset tuotteet ja laitteet, sovellukset ja rokotteet

Koronavilkku: yli 2,5 miljoonaa latausten maailmanennätys?

Aleksi Yrttiaho ja Vesa Jormanainen

Kuvio: Koronavilkku-sovellusten latausten lukumäärät (kumulatiiviset luvut) päivittäin 31.8.–26.10.2020. Lähde: THL. Päivitetty verkkosivuille 4.11.2020.

Koronavilkku-sovellusten latausten lukumäärä ylitti 2,5 miljoonan rajan 25.10.2020. Lukumäärä vastaa yli 45 prosentin osuutta Suomen puhelinliittymistä, mikä lienee maailmanennätys. Koronavilkku lanseerattiin 31.8.2020 ja sitä ladattiin yli miljoona kertaa ensimmäisten 22 tunnin aikana.